

# САНА ОЛОХ

Х а н ы а т

1981 снл алтынны  
ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ  
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 8(5364)

1980 снл. Тохсунньу 17 күнэ  
ЧЭППИЭР

Сыаната  
2 харчы

хааайыстыбаннай салаааччылар бипр сүрүн сорту-  
тарынан үлэ дыссиплинынэти бөдөрөгтүүтө, прона-  
водство үлэ биримэтин сүтөрүнлэри туоратырга,  
үлэ ресурстарын рациональдык туһанырга, хал-  
баннаабат үлэ коллективтарын тэрийингэ туһаайы-  
лыбыт тэрийэр итингэ политическай-интер үлэти  
биллэрдик тупсарыа буолар дивн аараллар. Бу үлэти  
партия экономикай уонна социальнай политикатын  
өлөххө киллэрин, производство кэдыүүтүгү үрдэти  
үлэбэ коммунистическай сыйыаны итин бипр сүрүн  
хайысхатынан аарыаха наада.

Партийнай, советскай, хааайыстыбаннай, проф-  
союзнай уонна комсомольскай органныр холбохунтарга,  
предприятеларга уонна таритталарга үлэ дыссип-  
линынэти бөдөрөгтүү, үлэ биримэтин кэдыүүстэхтик  
туһаныы боппуростаргагар халынык сыйыаннаахх  
таахтар, мистэбэ балаһыаньаны итээн-төһөн үөрө-  
нөхтөөхтөр, туһааннаах дьаһаллары бэлэтээн өлөх-  
кылларитэхтөөхтөр. Рабочайдары уонна сулууснаахтэ

Оройуон общественнай сүөһүгэ быыл 22067 тон-  
на отунан ыстыахтаах. От хаачыстыбата сир ахсын  
молтох. Онон сүөһү аһылыгы балансатыгар эби  
аһылык далайдык бэлэмнэргэ көрүлүбүтэ: совхозтар  
4000 тонна дуланын уонна талах мээкэтин, 3000  
тонна хөдүүнү бэлэмнээн ситиһэхтөөхтөр. Барыта  
60-тан тахса нормокухня үлэтиэхтээрэ.

Ол эрээри дьыл баччатыгар дьэри үгүс сардарга  
сүөһүнү эби аһыты дыһинсөхтик тэрлээ, дура,  
хөдүү бэлэмнэ илик. Бидинни туругунаа оройуон  
үрдүнэн 50-тан эрэ тахса нормокухня үлэтир. «Чу-

## КОРМОКУХНЯЛАРЫ- ТОЛОРУ КҮҮҮҮНЭН

ралчы совхоз 14 кормокухняны үлэтиэхтээриттэн  
билгини 8-һыгар эрэ убадас көөнһөрбө бэлэмнэр.  
Тохсунньу 10 күнүгүгү туругунаа Карл Маркс аты-  
нан совхоз Бахсытаабы отделеһиһтарга эрэ 33 тонна  
дуга астанна.

Кыстык садаланнарыттан совхозтарга 14137 тонна  
убадас көөнһөрбө, 63 тонна саратөһскай лакваса  
уонна 370 тонна искусственай үүт отобулунна. Ити  
спэрэ сүөх арыах. Субуруускай аатынан совхоз Ха-  
тылытаары, «Чурапчы» совхоз Килэһиттэри отделе-  
һиларыгар баччаанга дьэри бипр да ик искусственай  
үүгү отоботулар. Оттон Болотоһо 4, Соловьенка  
1, Арылааха 3,6, Сылаһи 5 центнер эрэ  
итинник аһылык бэлэмнэ. Фермаларга минеральнай  
брикеттэри оторуу эмнэ садалана илгити кэриһтэ.

Онон аһардас молтох хаачыстыбаах отунан уонна  
бөрт камчы убадас көөнһөрбөнн эрэ турар сүөһүлэр  
быһа туһаалар, эрбиллэр үгү-үһүн бипрбэтэр, тө-  
рүүхтөрө дараны төрөлкөй буолара сарбаах.

Дьининэн, кыстыгы эбир аһылык быһарыахтаа-  
рын билэр эрээри, аһытыныкэ найыһадыттан, ирдэбид  
сүдүттэн кыстык ортото буолуор дьэри совхозтар  
салайааччылар дуганы, талах мээкэтин, хөдүүнү  
бэлэмнэһингэ суолта бипрбэти, бэрлэһити былаһа  
төлөрүүгэ дьаһал илбэһкэ олороллор.

Бу улахан итэбэс бөрт түргэһик туоратыллыах  
тустаах. Совхозтар салааларга, партийнай таритталар,  
сельсоветтар исполкомнара бары фермалары мадалаах  
эбин аһылык бары көрүһөрүнэн халбаһи сүөх хаач-  
чылар өбөһиһтөөхтөр. Сир ахсын нормокухнялары  
толору күүһүнэн үлэтиэххэ, фермалары барыларын  
астаах дулданан, талах мээкэтин, минеральнай  
брикеттэринэ быыстала сүөх хааччылаахха.

Фермалар ахсын көөнһөрбө, искусственай үүт,  
минеральнай брикет толору састааптаах уонна далай-  
дык отобулларын ситиһиэххэ. Маньаха туһааннаах  
салайааччылар, специалистар сирэй эһиһити сүгүө-  
төөхтөр. Кинилэр нормокухняларга эбин аһылыгы бэ-  
лэмнэһити технологиятын чопчу иһин, сүбэлээн бипр-  
риһтөөхтөр, күһнэ хонтурутолу олохуохтаахтар. Ба-  
лэмнэһити аһылыктары кэдыүүстэхтик туһаныыта  
ураты болдомто уурулуохтаах.

Сүөһүгэ—элбэх үчүгэй хаачыстыбалаах эбин аһы-  
лыгы. Фермалар ахсын нормокухнялары толору күү-  
һүнэн үлэтиһиһи!



ХАБАРОВСКАЯ КЫРААЙ. Амьдааны Комсомоль-  
скай моварка «Восток» совхоз озуррот айын үрүн-  
нөр төлөһүтүм иккис уочарата үлэбэ киһири.  
Виланн совхозка томатты, күөк лүүүү, салатты, ре-  
...  
Б. ГАЛУШКО фототы, ССТА фотохрониката.

## ССКП КК, ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР, ПСБСКС-ГАР

«Үлэ дыссиплинынэти салгыы бөдөрөгөтөр уонна  
норуот хааайыстыбатыгар кадрлар бараһкэ туруула-  
рын аччатар туһунан» ССКП КК, ССРС Министрдарин  
Совета уонна ПСБСКС уураагы ылыһылар.

Уурааха билгити усулуобуйара производство кэ-  
лбэдэрэ, улэтиһилэринан, хааайыстыбаннай сийэс-  
тэһиллэр уустугурууларынан, научнай-технической  
прогресс түргэтээһининэн үлэ биримэтин хас бипр-  
ди мунуутэтин, ик бэрээдэк быраабылларын кыла-  
нахтык тутуһуу, производство хас бипрдин учаастагар  
өлөхсүйбүт кадрлары үөһэти сүөлтэти үрдүүрө иһыл-  
лар. Ол эрээри практика норуот хааайыстыбатын  
сорох органныра, холбохунтар уонна предприятелар са-  
лайааччылар, партийнай, профсоюзнай, комсомольскай  
таритталар, народнай депутаттар Советтара ити нар-  
дубуллары үчүөттээбэттар, үлэ дыссиплинынэти бө-  
дөрөгтүүтэ, үлэ усулуобуйаларын тупсарыта, прона-  
производства үрдүк тэрээһиннээх буолууну, эри-дэхси  
үлэтиһини халччылыага сөптөөх болдомтоһу уурбат-  
тар.

ССКП КК, ССРС Министрдарин Совета уонна  
ПСБСКС, дивн бэлэтэһэр Уурааха, партийнай, совет-  
скай, профсоюзнай уонна комсомольскай органныр.

ры араас тыл хааайыстыбаннай, тутуу, сортуопка-  
лыр, о.д.а. үлэлэргэ мээһэ тардыы хаһарылыгы  
сүөһүтэх. Үлэ биримэтин үчүгөйдик туһаныыны, үлэ  
дыссиплинынэти бөдөрөгтүүнү, кадрлар уларытыы-  
ларын төлөһиһилэрин аччатыыны ситиһэр коллектив-  
тар опыттара активнайдык түһүлүүтэхтөөх уонна тар-  
батылаһыахтаах.

Уурааха предприятеларга үлэ дыссиплинынэти  
бөдөрөгтүүрө, кадрлар уларытыыларын төлөһиһилэ-  
рин аччатыыны туһаайылыбыт кэһкэ чопчу дьаһал-  
лар этиһиллэр. Сорох боппуростарга ССРС Верхов-  
най Советин Президиуму туһааннаах ыйаахтар  
ылыһыһылар.

ССКП КК, ССРС Министрдарин Совета уонна  
ПСБСКС партийнай, советскай, профсоюзнай, комсо-  
мольскай таритталар, хааайыстыбаннай органныр ак-  
тивнай уонна үтүһүнэх тэрийэр итингэ маассабай  
политическай үлэлэринэн норуот хааайыстыбатын бэ-  
ри аһооларыгар үлэ дыссиплинынэти салгыы бөдөр-  
өгөһүнү халччылаахтара, үлэ ресурстарын туһа-  
ныыны тупсарыахтара дивн бипрбэтик арааллэри бил-  
лэрдилэр.

(ССТА).

## УОКУРУКТАРДААБЫ СҮБЭ МУНЬАХТАР

### ОДЬУЛУУН

Сельский Культура дьэ-  
титэр Саха АССР Верхов-  
най Советин быһбарыгар  
131 №-дээх Одьулууннаа-  
ды быһбардыр уокурук-  
ка иһирэр Болугур, Муҕу-  
дай, Вахсы уонна Одьу-  
луун кэһиллэһитэри бы-  
бардыһаччыларын предта-  
вительдарин сүбэ муньаада  
буоһа.

Муньаады кыһас иһи-  
ри тыһынан профсоюз ра-  
бочкомун председатели,  
уокуруктаады быһбар ко-  
миссийаны председатели  
салайааччы Н. С. Трофи-  
мов иһар.

ССКП райкомун прона-  
гадда уонна агитациады  
отделды сөһүдөһсөһө И.И.  
Федотов быһбардыр тусту-  
рынан иһитинэриһини  
сирэди.

Трибунада совхоз селе-  
кционер-зоотехнига М. П.  
Колесова.

—Наһары турар быһбар-  
ларга бэлэмнэһини үлэти-  
тэр үрдүн политическай  
уонна үлэди активностары  
быһаһыгар-майгы-  
тыгар барар. Сир ахсын  
норуот баһын предтави-  
теллэрэ депутаттына кан-  
дидатырынан туруорулуһу-  
лар. Ол курдук, Карл  
Маркс аатынан совхоз ра-  
бочайдара уонна судуус-  
полаахтара, Вахсы орто  
оскулатын коллектива  
Саха АССР Верховнай Со-  
ветыгар 131 №-дээх Одьу-  
лууннаады быһбардыр  
уокуруктан депутатка кан-  
дидатынан Марин Сеганова  
Константинованы туруор-  
буттара. Бу төрүт  
уус үлэтиг көргөн ичча-  
ты. Орто оскуоланы бүтө-

рүн баран комсомольскай  
пуһеһканын төрөбүт сов-  
хоһутар тахсан маньык-  
сытынан үлэтир. Кини  
старшайдыр Кулаадына  
Ферманна коллективна уон-  
на тус баһыт үгүтү иһаһи  
аһыһат сыйлаары быһа-  
һири ситиһиһтөөхтик то-  
лорон, иһитетна бүтэһик  
сыйыгар үрдэтиһилибит эба-  
һоһоһтөһүбэһи иһаһан  
үлэтиһилэр. Үһүн иһар  
эдр маньыксыт кандидат-  
туратын уокурук бары  
быһбардыһаччыларга өйүү-  
лэригар иһиһарыһы.

Саха АССР государи-  
ственнай былаһын үрдү-  
кү органныгар туруорулу-  
бут М. С. Константинова  
совхоз бипр баһын эдр  
рабочайа, бары үлэбэ дьэ-  
дурдаах достойнай кан-  
дидат буоларын туһунан  
муньааха Одьулуун ман-  
ыксыта Е. С. Гуляева,  
Болугур бипрбидиһир В.Н.  
Сосонко, Вахсы отделеһе-  
тин рабочайа А. С. Ван-  
шев, совхоз комсомоль-  
скай комитетти секретара  
С. Михайлов тыл эһитлэр.

Представителэр бы-  
бар иһиһтөөдү сүбэ му-  
нньахтара Саха АССР Вер-  
ховнай Советыгар 131  
№-дээх Одьулууннаады  
быһбардыр уокурукка де-  
путатка кандидаттынан  
Марин Сеганова Констан-  
тинова туруорулуһубуту  
бөһө саһаһиһиһи өһөһтө.

Сүбэ муньаах уокурук  
бары быһбардыһаччылары  
гар иһиһарыһы ылыһыһа.

### ХОПТОБӨ

Манна Саха АССР Вер-  
ховнай Советыгар 133  
№-дээх Хадаардаады бы-  
бардыр уокурук быһбар-

дааччыларын предтави-  
теллэри сүбэ муньаахт-  
арыгар бу уокурук түөрт  
сельск й Советтарыттан  
биримэриһтэн үлэ коллек-  
тивтары предтавители-  
ро кыһыһыны иһиллэр.  
ССКП райкомун предта-  
вители И. Д. Поустров  
РСФСР, Саха АССР уон-  
на өлөхтөөх Советтар  
быһбардыһарыгар бэлэмнэ-  
һиһи туһунан иһитинэриһи-  
ни отордо.

Көһөһитигэ бастаһынан  
тыл аһыт лэһиһи П. И.  
Алексеен.

—Саха АССР Верховнай  
Советыгар 133 №-дээх Ха-  
даардаады быһбардыр  
уокуруктан Эридик Эри-  
стин аатынан совхоз рабо-  
чайдара, сулууснаахтара  
А. Г. Протасованы туруор-  
дулар. Совхоз баһын  
эдр маньыксытын депу-  
татка кандидаттынан ту-  
руоруу салай сөптөөх.—  
дэһтэ.

Дьэриг орто оскуоланы  
директорит иһитэр үлэ-  
бэ салайааччы Г. А.  
Кузьмин кини үлэтир  
коллективна А. Г. Протасо-  
ваны бары үлэбэ дьэ-  
дурдаах, кэһиллэһи үлэти  
буһарынан үрдүк итэһи  
сүөһөрөн республика госу-  
дарственнай былаһын үр-  
дүнү органныгар туруор-  
тарыһи өйүүргэ иһиһарда.

Саха АССР Верховнай  
Советыгар депутатка кан-  
дидатынан туруорулуһу-  
бут Эридик Эристин аатынан  
совхоз маньыксыта А. Г.  
Протасова кандидатураны  
өһөһө Чакыр отделеһе-  
тин рабочайа А. И. Ада-  
мов, Хоптоботтон рабочай  
М. Г. Павлов, Хадаар-  
даады кыһаһаһа оскуола-

тын учуутала М. Н. Кор-  
кина тыл эһитлэр.

Предтавители сүбэ  
муньаахтара Саха АССР  
Верховнай Советыгар 134  
№-дээх Хадаардаады бы-  
бардыр уокуруктан депу-  
татка кандидаттынан Ану-  
лина Гаврильевна Прото-  
сова туруорулуһубуту  
өйүүр уураады иһиһа.

Сүбэ муньаах уокурук  
бары быһбардыһаччылары  
гар иһиһарыһи таһаарды депу-  
татка кандидат иһиһи-  
лээх дьэһиһиһи талаа.

### СЫЛАН

Саха АССР Верховнай  
Советыгар 132 №-дээх Си-  
леннаады быһбардыр уо-  
курук быһбардыһаччыларын  
предтавителигарын Уһун  
Күөлгэ буолбут сүбэ  
муньаады «Чурапчы»  
уонна Субуруускай а-  
тынан совхозтар рабочай-  
дарынан уонна сулуусна-  
лаахтарынан депутатка  
кандидатынан туруорулу-  
бут ССКП райкомун ба-  
һытты секретара Илья Пас-  
лович Листиков кандидату-  
рата иһиһиһи өһөһтө.

### ЧУРАПЧЫ

«Сельхозтехника» холбо-  
һутун уонна райпо кол-  
лективтарынан Саха АССР  
Верховнай Советыгар 134  
№-дээх быһбардыр уо-  
куруктан депутатка кан-  
дидатынан туруорулуһу-  
бут Саха АССР Тыһыт халы-  
һыстыбатын министре  
Милана Ефимович Нико-  
лаевы уокурук быһбар-  
дыһаччыларын предтави-  
теллэри сүбэ муньаадын  
кыһыһылаахтара бипр со-  
һоһон өһөһүлэр.











# Комментатор колонкалара ЭЙЭНИ ТАПТЫЫР КУРСУНАН

Табаарыс Л. И. Брежнев «Прада» хаһыат көррөс-пөндөнүн ийиатыларыгар эппиэттэре аан дойдуга бүтүнүттүгөр кинэ сагээриини ылаалар. Аан дойду бөчөгө, үгүс дойдулар го-сударственной уонна об-щественной деятеллэрипти эппиэттэргэ аан дойдутаа-бы сыйыаннаһылар сай-дымалара дьиринтик ыры-тылаһыаттарын, ССРС эйэ-ни таптыыр тас политика-тын сымаллара уонна со-руктара арыллыбыттарын, империалистическай эр-китилэр эйэни уонна по-руоттарга куттал суох бу-луутун утары суудайы-эра саралыы тардыллы-быттарын бэлэттиһилэр.

Киники кэмнэ импе-риалистическай күүстөр, суох-хаһыак иһинэ АХШ билдэр эртинтэлэрин, бу-руйдарынан аан дойдутаа-бы быһыы-майгы ууегу-турда. Ити күүстөр НАТО челиннэрэ дойдудар ба-йыангай бюджеттарын XX үйэ бүтүөр дээрн автомат-тическайдык үүнүөрүн, ар-жаа Европа кэккэ дойду-ларга уонна Кытайга эгээ-лэрип курдук, Афганис-танга клиника событиелар буолбакта, аан дойдутаа-бы быһыы-майгы сытаарха-йытын дьынээх бир-чынкитинэн чуолан ити буолда.

Афганистаны ылар буол-лохха, иһин революция бае-такы күннэригэр тастаа агрессияны, байэтин не-дылаатыгар тастаа куруу-байдык ороһууну көрсү-бүтэ. Империализм байэтин хос мооньохторунун дьы-книэн революционнай Аф-ганистаны утары билэ-рилинбэтэх сөрүнни са-ралаатылар. Оттон төхтөө

бот сөблөһүннээх интер-венция Афганистан байэтин тутулууга суох булуутун сүтэрэр, кинини сорууугу советская ыранымысара империалистическай ба-быаннай плацдармига Со-ветская государство кутта-ла суох булуутугар суо-луур көрдүгөчтө кубулу-тар дьын чакчы куттал үөскэбитигэр Советская Союз дөрөдүу Афганис-тан правительствотын көр-дөһүүтүн хайдах дараһа ылымнат буолуон сатамат ээ. Афганистанга ытыла-лыбыт советская байыан-най контингент советсөх со-ругу быһаарар—афганец-тарга тастаа агрессияны титтөрү өксүүгэ көмөлөһөр иттиэнэ онуоха иаада суох буоллар эрэ таһаарыллы-ба.

Афганистаннаады собы-тияларынан сөблөһөтөн АХШ өгөрбүт хардылла-ра—ОСВ-2 дьөгөбары бы-һаарымын уталыты. Со-ветская Союзка кэмнэ та-баардары биэринтэн ан-каастаан — Вашингтонг Советская Союһу кытта «уота суох сэрин» тыла-ман көпөстөргө хөлөнүүтүн, АХШ государстволар икки араларынаады сибиста-һыллэргэ бугатыма эрээз суох партнер буоаларын үөһүдуулар. Кыранымы-сө тыһынаады түөс ком-ментарийдарга ити дьа-һыллар көпүлөөччилэрэ эрийэр Советская Союзка хөрөмьүдэриин бунатын өгөрүөхтэра суога, төһөвө-гөөччү иһиллэр. Советская Союзтө хөлкүтүк өлөрөргө уонна үлөлөргө, бэлэтө-мөт былааннары төлөрөргө, байэтин өлөгүн уйгуутун күһеарарга төлөрү-кыахтар-дах.

Советская Союз ССКП сьестэриин уураахтарынан быһаарыллыбыт эйэни утуннаахтык өлөтөөһүнү агрессияга кытаанаахтык хардарымын кытта дьүөрө-лүр тас политическай курсу иһинкитин дараһа ытытыба.

**М. ЯКОВЛЕВ,  
ССТА ырытааччыта.**

Майтаады оро спортив-най оскуолатын көпүтү-густууга адар талааннары арыһыта айымнылаах үлэтэ иһинки кэмнэ рес-публикара балаача билдэр буолка иһэр. Майдалар су-рун болгомтолорун уураар биэр бонпуруостарынан күрөхтөннэлэргэ төһө-кыахларынан албохтык кыттыгы, күрөхтөннөлөрү тэрийип буолар. Быстах-тык ылаахха, кинилэр комсомол райкомун барни-лнлөр аналлаах турһыры быһыы үһүс төгүлүн ыт-тылар.

Бу улахан састааптаах күрөхтөннө быһыл XXII Олимпийскай ооньууларга алаанна. Өрүс иһин эһэ-рин 5 оройуоннардыттан ыта 95 адар бөдөстөр-бөртөөхтэй элэамеһынан буолла. Байэти оройуон-тан 10 үөрөнөөччү кытты-на. Кинилэртөн 7-рө спор-тивнай оскуолаттан, 2-ор-буон киниппээди уонна биэр оро Хатылытаады филиалдарынан.

Иһин күн устата Майта-аады Культура дьэригэр ытытылыбыт үрдүк тэрээ-һиннээх түһүлгө элбөх

# БАСТЫҔНАР БАЧЫЫМВАРЫН — СИР АХСЫН

● Культура үлэнигэрин сүбэ муньабыттан ●

Оройуон культурнай-сыр-датар үөрөдөннөлөрө ССКМ Кини Комитетин уонна ССРС Министрдарын Советин «Тыа сирин иһиллэһиэтин культурнай хааччыһынын салттын тун-сарар дьаһаллар тустары-на» уураахтарып олоххо иһиллэригэ насныт сылга балаача үлэни ыттылар. Сыл тумугунан Мугудай-даады сельскай Культура дьэиэ (директор, М. И. Оконешникова), Одьулуун-наады киноустановка (директор, номеханик В. И. Федоров) уонна Хатылытаады библиотека (директор, М. П. Нус-тинова) социалистичес-кай куоталаһыга ыла-амылааһынан табыстылар.

Оройуон кэмнэ культу-рын дьэилэрэ, библиотекэ-лэра тыа сирин иһиллэ-һиэтин идеянай-полити-ческай, үлэзэ, сир-майгы, эстетическай өттүнэн ит-тинтэ үгүс өртүтөөх үлэни ыттылар.

Общественнай суоһу аас-пыт кыстыгар Кытаанах-таады сельскай Культура дьэитин «Сүөсүһүттэргэ—туйгун культурнай хаач-чыһынын дьин ытырыа-тын чьэстөөхтөк толорбу-та, Директор Н. В. Заха-ров «Онус пьатилетка ударнига» дьин аныгынан культура үлэһиттэригэр аан бастаан наарааде-ламыта, Ити бачымы саллаан байыа Холтодо Культуратын дьэиэ (ди-ректор М. Н. Старостин) уонна Мэдьэксатэвэ «Саһарға» комсомольскай-ыччат форма коллективта-ра кыстык ыһдарыгар үр-дөтилибит эбөһөгөтэлэст-бэни ылымна үлэһин сьы-дьяллар.

Социалистическай куога-лаһымын тэрийингэ, иһин көдүүүбүн үрдэнигэ утум-наахтык, былааннаахтык үлэһин Мугудайдаады Культура дьэиэ онус пь-атилетка түүрт сыһыгар куруутун иһини көккөрө-һүн, көһөрүлэ сьылдар Кыһыл Знамяны иһиллэ-төн ыһыта иһик.

Ол эрээри байыах биэр усулуобуйага үлэһин бу-дан бэрэ биэр төгө суох көрдөрүүлөөх, хаалар дара-һы культура үөрөдөннө-лөрө суох буолбатахтар. Ааспыт сылга 3 библиотека, 10 киноустановка бы-

лааннарын төлөрбүтүр. Оттон кинилэргэ көмөлө-һүү, хаалаа иһээччилэри биримэһитгөр өрө тардыа-лаанна тэрэллөөт.

Кыра иһиллэһиэвээх кууһаарга киниппэи хаач-чыһыны мөлтөх. Кымдалга, Бэрэзэ уо.д.а. сирдэргэ олохтоохтор киниппэи көр-бөттөр эбэтэр хам-тум кө-рөөлөр, Кэһэр өттүгөр иһини учаастактарга кө-һөрүлэ сьылдар библио-текалары үлэһиттөр, авто-клубу сыртыһынарар на-да.

Өдөлөр ортолоругар араас куруһуоннар, кино-фестиваллар, көрсүһүү-лэр, бэсэһэлэр, кинолек-торийдар, бьэстэрдэр, о.д.а. тэриллөөлөр, Ол эрээри та-лааннаах өдөлөрү уус-уран самодетельно с к а тардыы ситэтэ суох.

Оройуонга быларымын Одо аан дойдутаады сылы-гар аналлаах дьаһаллар, көрдөрөн агитацияны но-катаады көрүү конкурэ, аныааччылар конференци-лэра, Хакас литература-тын күһнэре ытылаһыбыт-тара, П. М. Решетников элэһин народнай театр 10 сыллаах юбилейа бэлэ-тэмнига, фольклор фести-вала атаарыллыбыта.

Итилер райсовет исполко-мун культурага отдельна сьибистэһиэ И. И. Кан-динскай даһытаатыгар бэлэтэһинилэр.

Көпөһөһүнэ барыта 17 кини

ыла этэ. Кинилэр оройуон культуратын үлэһиттэриин иһиллэригэр турар сорук-тара сыйлыы ырыттылар. баар итэһэстэри арыма-лар. Тыл итэһэччилэр чуолан, иһиллэригэр культура үөрөдөннөлө-рө байэһэри үлэ-лэри ыккө сибистэ суох ытылааларын, кадрдар би-лигин дьэһи чьэстөтүк кө-лөбэра тураллары, со-рох сирдэргэ музикаһнар тиһбөттэри иһидылар.

—Миң 1968 сылтан үлэ-лиһин, Отчолорго ыра-дым үлэһин усулуобуйа мөлтөх ээ. Материалаһый база да дьадаһа, иһи-лэригэр, сүбэ да ситэтэ суох буолкара. Оттон бьэ-лиги барыта бьэстэти ту-тулуһунаах. Үлэһини ба-йыбыт суох дьэһиттэр эрээ-ри, баары дараһы байэбит үчүгэйдик харыстаһа-һыт. Оһон иһинкитин хас биэрдиһит иһилэри учуот-туурбүт иаада.—дьэиэ оро-йуон Кыи библиотекатын Хатылытаады филиалы сьибистэһиэ М. П. Нус-тикова.

Оройуоннаады библио-тека үлэһитэ В. И. Василь-ева байэтин эһинкитгэр «Маарыктааа» киһотеатр-га өдөлөргө киниппэи көр-лөрүү бэрээдэктэвэ пь-лени критикаһаата. Биһи-рпэи; өдөлөргө аналлаах; иһисеһиһтэр биримэһитгөр театрга оскуола да, об-щественность да —өттүттэн

дуһуурустубэ сааһотомот. Оһон бэрээдэк аһаас мөлтөх, киниппэи көрөргө усу-луобуйа суох. Иһиллэһин, көпчү өдөлөргө аналлаах кинокартиналар аһыһа-тар. Ол иһин арытар өдө-лөр саастарыгар сөбө суох кинилэр көрдөрүлээһин, Маны көрүөххэ, бэрээдэ-тиэххэ.

Иһинтэн салттын иһин өдө библиотекатыгар үлэ-һин усулуобуйа ситэтэ суоһун, ааһар сыл кыра-даһып, Кыи библиотекэ резервнай фондугар на-далаах литературалар аһа-рас сарайга сытан буюр-ту буолалларын бэлэтэһи э-тэ.

—Байыта, Холтодо сель-скай библиотекатын үлэ-һиттэре ааспыт сылга оро-йуонга иһисе мьэһтини ытытыбыт.—дьэиэ М. Д. Сергеева. Кыи иһинтэн салттын 1979 сылга ха-һык культурнай дьаһалда-ры ыһыһытарын сийлиһи-тэһэстэ уонна байытык хөбөдөйдөөх сылга биэр идрэлээхтэриин социалист-ическай куоталаһыга ытырда.

Муньаһа ССКП райо-мун иһисе секретара М. Е. Пермяков ытытымын мөлтө. Сүбө муньаах кыттын-лаахтара 1980 сылга оро-йуон культурнай-сырдатар үөрөдөннөлөрүн эбөһөгө-төлкөһиттэриин ыһыһы-лар.

**Е. СЕДАЛИЩЕВА,**



СНИМОККА: муньаах номеханиктар—В.В. Сөһүр-ыктымылаахтара (уһаттан иһик), режиссердар—П.П. Л. М. Гоголева (Мугудай), Моттуев (Дарин), Н. М. П. В. Корман (Улахан Пыһына (Чурапчы), ян-Күөө) уонна Хадаар ба. П. ОКОНЕШНИКОВ дьэиэ.

## Олимпиада—олимпиецтарга эрэ буолбатах

# БИҔИИЭХЭ ДА НААДА ЭТЭ

хөрөөччү сыртыта. Олох-тоохтор көһиллэртөн сүүмүрдээн киллэрибит оро-лору ытытыһылар күрөх-төннө ордук хатыһыны-лаах, иһтэриһинэй өһөр-дө. Кинилэр уонсада 55 эдэр спортсмены туһунна-ран өдөлөр омытыралла-рылар өссө биэр харды-мы өһөрдулар.

Байыта хамлааһынан олохтоохтор кинилэригэр иһисе буоллубут. Иһин чемпионнаахтык, түүрт бө-бөһүт бириһиттэһи мьэстэ-рэ иһиристилэр. Үһүсө уус-алдаһар таһыһылар.

38 кг дьэри мьаһаһы-наахтара аһыс ыһыаас үөрөнөөччитэ Кола Мака-ров 13 иһиһи көһиттэр хөөллэриин чемпион иһи-тэһин көтөр чьэстэһиэ Ко-ла аһатын, уруккута оро-йуоммут биэр күүстээх бо-роһо Антон Макаров, аа-тыма ааттатар бөһөс буола үһүр иһахтааһын көрдө-рө. Бу мьаһаһыга С.Фе-доровыт үһүс мьэстэһиэ-нэ.

Саамай элбөх—48 кг та-тааччылаах мьаһаһыга—41 кг дьэри байыта уола-тарбыт түүрт баһаһы

мьэстэһи ытытылар. Чем-пионунан IX кылаас үө-рөнөөччитэ Данил Лонги-нов буолла уонна кыла-һыга дуулуруун иһин би-риһи ылаа. Кыи табаа-рыстаара А. Федоров, С. Ноговиһын эмкэ мьэстэ-талга таһыһылар.

Иһин тэгэ И. Борһеов (47 кг) үһүс бириһиттэ-х мьэстэһи иһиристэ. Кыи оройуон иһингэр байыт иһиллэһыт филиалга дьа-рыктанар.

Манык күрөхтөннө оройуоммутугар тэрийэр буоллар дьин санаада ил-лэр кини түһүлгөнэ көрө өлөрөк. Дьыннэ, оро-йуоммут иһингэр үчүгэй арай тэрээһиннээх өдөлөр күрөхтөннөлөрө ытытылы-бет буолбута балаача буолла. Оһон бу бонпу-руоһу спортһиһкө салау-тата, ЫБСЛКС райоһа, спортсовет, сельсовет ис-полкома сүбөлөһөн, үө-рөтөи көрөллөрө иаада. Мьэста дьин санааһа бу кыһаас бэлэтэһиһини тү-һүтүүбүт.

**Р. НЕУСТРОЕВ,  
тренир.**

Редактор **А. Е. ЧИЧГИНАРОВ.**

**БИҔИГИ ААДЫРЫСПЫТ:** почтавай индекс 8787 00, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. **ТЕЛЕФОНАРБЫТ:** редактор—21. 395, отделлар — 21-495, уопсай—21-505.